

יהודי. הוא היה מרומניה, קראו לו אברהם גרינברג. כל יום הוא היה בא ויושב אצלנו לאכול. הוא היה עובד בסבלות בשוק והיה מנצל כל רגע כדי להיכנס למסעדה. כל פעם היה אושר לי כמה שהוא אוהב אותי ורוצה שאתחתן איתו, אבל אני לא הייתי שמה לב כי לא רציתי להתחתן.

עד שיום אחד הוא גילה איפה אני גרה והתחיל לבוא אלי הביתה. בעיני המשפחה שאצלה גרתי הוא מצא חן. הוא היה אוהב לעזור להם והיה מתקן כל מיני דברים שהתקלקלו בבית.

בסוף אמרו לי: "כדאי לך להתחתן אתו. הוא בעל טוב. יודע לסדר כל מיני דברים בבית ותחיי איתו חיים טובים." הם היו

סוכחיה קוסי
בלילה, לגבול לבנון

מבלבלים לי את המוח יום וילילה עד שיום אחד הלכנו לרבנות והתחתנו. לא היתה כל בעיה כי בתעודת הזהות הייתי רשומה כיהודיה. אחרי שהתחתנו עברנו לגור ב"מעברה בכפר שלם. אך לא חיינו בשלום ולכן עברתי לגור ביפו.

באותה חצר שאני גרתי היתה גרה קבור צה של בחורים ערביים. הם היו גרים ב"כפר נחף, בדרך לצפת. אבל היו עובדים משך כל החודש ביפו. התיידדנו והיינו יושבים תמיד ומדברים. יום אחד סיפרתי להם את כל הסיפור שלי ואו אמר אחד שהוא מכיר את הורי והם גרים בכפר נחף.

תעודת-ההלידה כהוכחה. שבוע את"רי כן עלינו על האוטובוס ונסענו כולנו לכפר נחף. שם באמת פגשתי את הורי. הם שמחו לראות אותי ואבי סיפר לי ש"חיפש אותי כל הזמן וכל פעם שהיה מישוה אומר לו שראה אחת דומה לי היה הולך לבדוק ומתאכזב שזאת לא הייתי אני. ישבתי עם הורי כמה ימים ואחריכך הורתי בהחלטה שאני מוכרחה להתגרש.

הבנתי פתאום שבשבילי זה הדבר הכי פשוט. הלכתי לרבנות ואמרתי: "אני לא יהודיה. אני ערביה ולכן הנשואים שלי לא תופסים."

אבל אף אחד מהרבנים לא היה מחוייב להאמין לי בזמן שבתעודת הזהות כתוב שאני יהודיה. הם אמרו לי שאם אני רוצה להוכיח שאני ערביה עלי להביא את תעודת הלידה שלי.

נסעתי לצפת אבל התברר לי ששם לא נשארה אף תעודה אחת של הערבים שברחו בזמן המלחמה. כל התעודות עברו לירושלים. נסעתי לירושלים ולאחר חיפוש קצר בתעודות של ערבים שעזבו את בתיהם מצאו את התעודה שלי. לקחתי את ה"תעודה והלכתי לרבנות.

אחרי ישיבה קצרה התקבלה ההחלטה: הנשואים שלי מבוטלים, אבל פסק-הדין לא יצא לפועל עד שלא ישנו את סעיף הלא-מיות שלי בתעודת הזהות. ניגשתי לעורך-דין, והגשתי בקשה לשינוי תעודת-הזהות.

חזרה למקור. השבוע קיבל בתי-המשפט המחוזי את בקשת השינוי של סוכחיה. הוא הורה למשרד הפנים לשנות את לא-מיותה, אך חיי עם זאת גם להעמיד לדין את אמה-אמאציה מתן הצהרה שקר. לאחר חמש-עשרה שנה חזרה לאה סלים היהודיה להיות סוכחיה קוסי הערביה.

דרכי חיים

אל היהדות ובחזרה

בתחתי ואדי רושמייה שבחיפה, בבית גמור-תקרה ומרוהט בטעם ערבי, ישבה ב"יום חמישי האחרון סוכחיה קוסי וחיכתה ליום המתרת. היה זה היום בו יצטרך בית המשפט לקבוע בשאלה שעשויה היתה לי השפיע על עתידה של האשה בת העשרים ושבוע: האם היא יהודיה או ערביה? הסיפור שמאחורי הפרשה המשפטית, קיר פל בתוכו פרק חיים שלם בחייה של ה"צעירה.

סיפורה סוכחיה קוסי:

הרבה על ימי ילדותי אני לא זוכרת. ה"יום שנחרת ביותר בזיכרוני היה כשהייתי בערך בת 12. גרנו אז בצפת. אבי, שהיה פועל פשוט, אמי, אני ועוד שלוש אחיות ושלושה אחים. התחילה אז מלחמת השיח"ר ורו ויליה אחד שמענו שהצבא היהודי מת-קרב לצפת. כל הערכים נבהלו והתחילו לברוח מהבתים. גם אנחנו עזבנו את הבית. אמי לקחה את אחותי, שהיתה אז בת חצי שנה ואת אחי בן השלוש ויחד עם אבי יצאו מהר מהבית לכיוון אחד. אני הלכתי עם שאר אחי ואחיותי לכיוון אחר.

היה חושך לגברי בחוף ואחי התחילו ללכת בשבילים שבשרות לכיוון צפון. הש"תדלתי לרוץ אחריהם אבל לא יכולתי לר"אות כלום בחושך. כל פעם נפלתי וקמתי עד שקמתי פעם אחת וראיתי שאחי נעל-מו. פחדתי לצעוק ולכן המשכתי ללכת כל הזמן צפונה. החלטתי שאלך עד לגבול ה"סורי ואעבור אותו בלילה.

מקיבוץ אל העיר. הלכתי כל הלילה וביום התחבאתי למחרת בערב הגעתי קרוב לגבול לבנון. רציתי כבר לעבור את הגבול כשפתאום תפסו אותי היילים יהודים. הם שאלו: "לאן את הולכת?" אמרתי שאני רוצה לעבור למשפחה שלי בלבנון. הם לקחו והביאו אותי לקיבוץ ראש-הנגרה. ישבתי בקיבוץ וכל יום הייתי שואלת מתי אוכל לעבור ללבנון. "תחכי עד ש"תעבור שיירה", היו אומרים לי, "ואז תוכלי ללכת איתם." רק אחרי כמה זמן הבנתי שהיו צוחקים ממני ולא ייתנו לי ללכת. בינתיים קיבלתי שם יהודי, לאה, והתחלתי לעבוד בקיבוץ. הייתי עובדת בחקלאות, מוציאה צנון וסלק. בלילה הייתי ישנה עם עוד שלוש בנות בחדר. במיוחד התיידדתי עם מרים אורפלי. היא היתה יותר מבוגרת ממני, בערך בת עשרים, והיתה דואגת לי כאילו הייתי אחות שלה.

שנה וחצי אחרי שהגעתי לקיבוץ, אמר רה לי יום אחד מרים שנמאס לה כבר להיות בקיבוץ והיא רוצה לחזור להורים שלה בתל-אביב. מכיוון שהיינו כבר כמו שתי אחיות, אמרה לי שתיקח אותי איתה לתל-אביב. קיבלנו את כל הניירות מהקיבוץ ויצאנו לתל-אביב.

שכר של ערביה. בתל-אביב הייתי זמן קצר אצל הוריה של מרים, עד שיום אחד אמרה לי: "אני אקח אותך למשפחה אחת שאין לה ילדים. את תגורי אצלם ב"בית ותחיי כמו בת שלהם." האנשים שמרים לקחה אותי אליהם היו מהמשפחה שלה. הם היו אנשים טובים והתייחסו אלי יפה. גרתי אצלם בדירה, ברחוב אלנבי 14 בתל-אביב, וביום הייתי עובדת אצל תימני אחד במסעדה שבשוק עליה.

אבל האשה שאצלה גרתי לא הרגישה לגמרי שאני בת שלה. לכן אמרה לי יום אחד: "בואי גלך למירשם התושבים. אני אגיד שאת בת אחותי שבאת מסוריה, וככה נוציא לך תעודת זהות."

הלכנו למשרד הפנים והיא נשבעה שאני בת אחותה. אחרי כמה שבועות קיבלתי תעודת זהות על שם לאה סלים. במקום של הדת היה כתוב: יהודיה.

ככה המשכתי לגור אצל אותה משפחה בערך שמונה שנים. עד שבסוף הם התחילו לעשות לי צרות. רצו שאתחתן. יכול להיות שזה היה טבעי כמו כל הורים שרוצים שהבת שלהם תתחתן. אבל אני לא רציתי. היתה לי הרגשה שעוד אמצא את הורי האמיתיים ואצלנו לא נהוג להתחתן בלי רשות ההורים.

המשפחה שגרתי אצלה לא יכלה להבין את זה. הם אמרו לי: "תתחנני." כשלא רציתי היו אומרים לי: "יש לך שכל של ערביה!" "נכון", ענית להם, "אני באמת ערביה." **בעל שמתקן דברים.** במסעדה שם המשכתי לעבוד. הכרתי יום אחד בחור

8 1/2 %
רביית נטו
לשנה

בחסכון
עוד

מה עוד
נחוץ?
חסכון

בנק לסחר חוץ

העולם הזה

דמי מנוי שנתיים:

- בארץ **30 ל"י**
- לכל ארצות תבל (בדאר רגיל) **30 ל"י**
- בדאר אויר **45 ל"י**
- לארצות אירופה, פרס ועזן **55 ל"י**
- לאפריקה ואסיה **65 ל"י**
- לארצות-הברית, קנדה ומכסיקו **75 ל"י**
- לדרום אמריקה **75 ל"י**

בבוקר. אחה"צ ובערב

מגזר החדש

אנגלית, עברית, צרפתית, גרמנית

למבוגרים * לתלמידי בתי"ס כיתות מיוחדות

תל-אביב **חיפה** **פתח-תקווה**
נחלת בנימין 2, טל. 56347 החלוץ 27 מונטיפיורי 4